

Приредила:
 Душица
 Димитровска
 Гајдоска

Досие:
Расправа за
феминизмот
 (Полемика на повеќе автори
 во двонеделникот „Форум“)

Compiled and
 edited by
 Dusica
 Dimitrovska
 Gajdoska

Dossier:
Discussions on Feminism
 (Polemical exchange between
 several authors in the biweekly
 “Forum”)

Неодамна на страниците на двонеделникот „Форум“ (бр. 108 – 115), поттикната од текстот „Хулахопки и танги“ од Небојша Вилиќ, се разви преписка околу предметот, целите и методите на феминизмот, феминистичката теорија и филозофија, односите меѓу родовите и теориите што стојат зад концепциите за родовите разлики.

За редакцијата на „Идентитети“ беше важно да се забележи тој настан, не само како прва теориска расправа во Македонија што го свртела вниманието на јавноста, туку, уште повеќе, како дискусија на тема што допрва се пробива на македонскиот јавен културен простор, во голема мерка благодарение токму на списанието „Идентитети“.

Во преписката директно, со свои текстови, учествуваа Елизабета Шелева (професор на Универзитетот во Скопје и член на Уредничкиот одбор на „Идентитети“, Небојша Вилиќ (професор на Универзитетот во Скопје и директор на „Мрежата за субалтерни херменевтики 359“), Катерина Колозова (доцент на Универзитетот

Spurred by Nebojša Vilić’s text “Tights and G-Strings”, a correspondence developed recently on the pages of the biweekly magazine Forum (issues 108-115) on the subject, objectives and methods of feminism, feminist theory and philosophy, the relationships between genders and the theories behind the concepts of gender differences.

The editorial staff of “Identities” thought it important to document this event, not only as the first theoretical discussion in Macedonia that drew the attention of the public but also, which is more, as a discussion on a subject that has yet to win its place in the Macedonian cultural environment, mainly with the very help of “Identities” magazine.

Several persons were directly involved in the debate and contributed with their texts: Elizabeta Šeleva (professor at the University in Skopje and member of the “Identities” Editorial staff), Nebojša Vilić (professor at the University in Skopje and Director of “Local Subaltern Hermeneutics Network 359”), Katerina Kolozova (docent at the

во Скопје и главен уредник на „Идентитети“), Жарко Трајаноски (Одговорен уредник на „Идентитети“), Сашо Талевски (новинар) и Ферид Мухиќ (професор на Универзитетот во Скопје), но преписката посредно, преку коментари и дискусии, се преслика и надвор од страниците на „Форум“.

„Идентитети“ пренесува скратен облик на преписката преку главните тези што ги презентираа учесниците. Особено внимание беше посветено на општата линија и логичкиот след на аргументите и на идеите на кои се надоврзуваат текстовите.

Извадокот од текстот *Балканот и „кризата на машкоста“* на Елизабета Шелева, даден на самиот почеток на текстот што следи, иако формално не беше дел од преписката, тематски ѝ претходеше и многу од тезите таму презентирани, несомнено беа инспирација за размислување и аргументирање кај авторите кои подоцна се јавија со свои прилози.

Елизабета Шелева

Балканот и „кризата на машкоста“

Форум 108

[...]

...Имам впечаток, дека посебно во академските кругови кај нас, преовладува извесен „страх од феминизмот“, од можноста да се биде стигматизиран/жигосан/етикетиран како „феминист“, небаре се работи за лош вкус.

Мизогинијата (омразата, презирот, омаловажувањето на жените) е вграден чип на нашата медиумска

University in Skopje and Editor-in-chief of “Identities”), Zarko Trajanoski (Executive Editor of “Identities”), Sašo Talevski (journalist) and Ferid Muhic (professor at the University in Skopje). However, indirectly, through comments and discussions, the debate was transposed beyond the margins of “Forum”.

“Identities” publishes the debate in an abridged form, offering the main theses that the participants presented. Special attention has been paid to the general course and the logical sequence of arguments and ideas to which the texts relate.

Although it was not a formal part of the debate, the excerpt from Elizabeta Šeleva’s article “The Balkans and the Crisis of Manhood” with which the text begins, preceded the polemic in terms of its theme and many of the theses it presented undoubtedly inspired the thoughts and arguments of the authors who later contributed their own pieces.

Elizabeta Šeleva

The Balkans and the “Crisis of Manhood”

Forum 108

[...]

...I have a feeling that, particularly among our academic circles, some “fear of feminism” prevails, fear of the prospect of being stigmatised/branded/labelled as a feminist, as if it were a vicious virus.

Misogyny (hatred, contempt, disdain for women) is an embedded chip of our media culture (just look at the

култура (погледнете го само спортскиот прилог „П(т)ички“, објавен 1998 г., во „Форум“ - за п(т)ичките по раѓање и п(т)ичките по карактер; или, пак, ласцивната слика на полугола танчарка, која држи интернет картичка на МТ-нет, со „пимп“ пораката „Купи ме и твоја сум“).

Повеќепати сум видела или сум слушнала фрапантни примери на родова некоректност, мизогино однесување на „учените“, јавно експонирани интелектуалци[...] Земете го и, помалку или повеќе, суптилниот, но редовно отровен мизогинизам на нашите колумнисти, редум универзитетски професори. Според нив, жената е „легловно суштество“ (што значи директна и отворена поткрепа на патријархалната, ултра-сексистичка дихотомија меѓу жената како „sex“ и мажот како „succes - object“. Тоа е моделот на „мали (послушни) женички“, заглавени во своите домови - „розеви гета“, во малите и „безначајни“ активности (купување, готвење, перење, одгледување деца, чистење, плетење, озборување).

Еден од нашите писатели, употребува гинеколошка метафора: „п.м.(+) с на Балканот“ (сакајќи да ја опише рецепцијата на книжевниот пост-модернизам на Балканот). Тука, бездруго, спаѓа и ултимативната „политиколошка“ споредба на владејачката партија со „нимфоманка“.

Еден од одговорите во врска со тоа, би можел (парадоксално) да се бара во актуелната „криза на машкоста“, што го протресува Балканот, особено во последните 10 години. Балканот е претворен во еден (полу) колонизиран простор, а познато е, таквата состојба на (објективна: економска, политичка, идеолошка, културна) немоќ да се управува со сопствениот живот, неминовно вродува со криза на

sports article “Puss(ies)”¹ published in “Forum” in 1998 - about the puss(ies) by birth and the puss(ies) by character; or the photo of that lascivious half naked dancer holding an MT Net Internet card and the pimp message “Buy me and I’ll be all yours”).

I have seen and heard shocking examples of gender incorrectness, misogynous behaviour among the “learned” and publicly advertised intellectuals. [...] Take the more or less subtle but regularly open misogyny of our columnists, a university professor after a university professor. According to them, the woman is a “snuggery being” (which a direct support to the patriarchal, ultrasexist dichotomy between woman as “sex” and man as “success” objects. That is the model of “little (coplan) women” stuck in their homes - “pink ghettos”, with their petty and “trivial” activities (shopping, cooking, raising children, cleaning, knitting, gossiping).

One of our writers uses a gynaecological metaphor: “PM(+)S of the Balkans” (wishing to describe the reception of literary post-modernism in the Balkans). Here undoubtedly fits that ultimate “political science” comparison of the ruling political party with a “nymphomaniacal woman”.

One of the responses regarding this could (paradoxically enough) be sought in the current “crisis of manhood” that has been rocking the Balkans, especially during the past 10 years. The Balkans has been turned into a (semi) colonised area, and it is well known that such a state of (objective economic, political, ideological, cultural)

¹ Puss: a girl or young woman - term of affection; (*Webster’s Dictionary*)

машкоста, импотентност, инфантилност. Таквата „феминизирана“ состојба на колонизираниот, се компензира со моментна консолидација на машкоста, изразена преку: насилство, пиене, криминал, сексизам. Иако длабоко страдаат од родова анксиозност (уплав пред своето културно-историско преклопување со женственоста), балканските мажи себеси се доживуваат како еден од последните бастиони (резервати) на машкоста во светот.

Небојша Вилиќ
Хулахопки и танги

Форум 109

Неодамна бев присутен (како единствен поканет маж) на еден разговор на МТВ 1 со шест претставнички на одделни женски здруженија, движења, акции каде што бев одреден од страна на водителката да ги бранам боите на македонските мажи (*sic!*)[...] Нашите, сега демократски освестени (а не оние социјалистички затапени), жени не сакаат повеќе да бидат „леглови суштества“ (синтагма којашто, за потребите на разговорот, ја презедов од Валериј Софрониевски). Со тоа, повторно декларативно, тие го отфрлаат академскиот дискурс и продолжуваат... некритички да преземат и воведуваат концепти што, главно, не функционираат на овие простори... доколку не се ситуираат, поточно доколку не се контекстуализираат: да воспостават однос со стварноста и вистинитоста на сопствениот културолошки код и милје...

[...]

...[нашите активистки] ...повеќе пишуваат и зборуваат какви се нашите мажи отколку да се занимаваат со сопствените специфични женски прашања... Пенетра-

incapacity to manage one's own life, inevitably results in a crisis of manhood, impotence, infantilism. Such an "effeminate" condition of the colonised is being compensated with a momentary consolidation of manhood, manifested through: violence, drinking, crime, sexism. Although they deeply suffer from anxiety (horror from their own cultural and historical overlapping with femininity), the men of the Balkans see themselves as the world's last strongholds (reservations) of manhood.

Nebojša Vilic
Tights and G-Strings

Forum 109

Recently I took part in a conversation on MTV1² with six representatives of various women's associations, movements, initiatives. I was appointed by the presenter to defend the colours of Macedonian men. (*sic!*) [...] Our awakened women - not the ones dulled by socialism - no longer want to be "snuggery" beings (here, for the sake of the discussion, I use a syntagm taken over from Valeri Sofronievski). Thus, once again, declaratively they reject the academic discourse and uncritically continue... to take over and introduce concepts that generally do not work here if they are not established - that is, if they are not contextualised: if they do not establish a relationship with reality and with the truth about their own cultural code and milieu...

[...]

...[our activists]... prefer to write about what our men are like rather than tackle their own characteristic female

² Macedonian Television Channel 1

цијата (како исклучиво машка полова позиција) во подрачјето на машката родова сфера (што по дефиниција е сферата на управувањето и моќта) не може да биде женска родова стратегија, особено не онаму каде што нашите жени сакаат да пенетрираат (пр. Повиците: „Повеќе жени во собранието“, „Повеќе жени на избирачките списоци). Погледнете ја само плакатата на една кампања од 2000 година (чинам дека тоа беше „Жените тоа го можат“): неколку жени на различна возраст оптимистички ветуваат професионалност, соработка, грижа и одговорност... Иконографски, плакатата вели дека најстарата од овие жени е поставена над помладите. Иконолошки, ваквата структура е чисто маскуларна: овие жени се подредени пирамидално хиерархиски – помладите се под закрила на искуството на најстарата, или, пак, помладите како да ви велат: ние за ништо не се грижиме, над нас стои „матроната“.

...“Легловноста“ и понатаму треба да остане можна родова стратегија на жената. А токму во неа е содржано пенетрабилното подрачје (сфера) на женската родова стратегија, бидејќи во легловноста се содржат и принципите, категориите, манипулативноста, победо-освојувањето, лобирањето, насочувањето и, конечно, подрачјето на владеењето на жената во светот. За очекување е (да не кажам дека веќе е и потврдено) лесното поврзување на концептот на легловноста со „креветноста“, со што самите жени од куртизани (легловност) се деградираат/декомпонираат во проститутки (креветност). Моето инсистирање на легловниот карактер на женската родова стратегија се должи на идејата за враќањето на структурниот систем на општественото и културолошкото уредување во пред-модерното доба. Оттука ја наоѓам и аргументацијата во анализата на Софрониевски за античкиот концепт на легловноста...

issues... Penetration (being an exclusively male sexual position) into the male gender sphere (which is by definition the sphere of governance and power) cannot be a female gender strategy, particularly not where our women wish to penetrate (e.g. the calls for more women in the Parliament, more women on the ballots). Just look at the poster from a 2000 election campaign (I believe the slogan was “Women can do it!”): several women of different age optimistically promise professionalism, cooperation, care and responsibility... Its iconography is entirely masculine: those women are pyramidally arrayed by hierarchy – the younger ones are under the wardship of the oldest’s experience, as if they are telling you: we worry about nothing, for the “matron” watches over us.

... “Snuggery” should remain woman’s possible gender strategy. And snuggery is precisely that which contains the penetrable sphere of female gender strategy, for *snuggery* comprises the principles, the categories, the ability to manipulate, victoriously conquer, lobby and direct, and finally it comprises the realm of woman’s rule in the world. It is apparent (if not even verified) that the concepts of *snuggery* and *bedability* are comfortably associated, whereby women degrade/decompose themselves from courtesans (*snuggery*) to prostitutes (*bedability*). My insisting on snuggery being the nature of female gender strategy owes to the idea of returning the structural system of society and cultural setting to the pre-modern age. From there I draw the argumentation of Sofronievski’s analysis of the antique concept of *snuggery*...

...Што е со остатокот од не-западни жени кои никогаш не го замениле концептот на леголовност со модернистичката борба (на западната култура) за еднаквоста меѓу половите (во прво време) и мулти-култи концепциите за комплементарноста на родовите...?

...Ja[c] сум против избраната стратегија и методологија како сите овие активности се остваруваат, против сум избрзаната некритичност на прифаќањата „од запад“ и против сум погрешно избраната сфера на интерес за „борба“ и кога, врз основа на тоа, некој ме оспорува и, згора на тоа – обвинува. Се согласувам – тоа е мој проблем, но не се согласувам, како и Шелева, „врз основа на својата родова припадност некој да биде жпо дефиниција’ оштетен, оспорен, скротуван во своите амбиции, немири, креативни простори и истражувања“...

...Конечно, војната на ваквите македонски феминистики никогаш нема да биде добиена со паталоните/фармерките и хулахопките на нив, туку со нешто друго. Керките на нашите најзапалени феминистики тоа многу подобро го разбрале и молкум (без никаква вербална декларативност и активистичка помпезност) го прифаќаат и практикуваат – носејќи ги/атакувајќи со нивните танги, „голи пупаци“ и преполнети градници. Ако не верувате, прашајте ги вашите синови...

...What about the rest of the non-western women who have never replaced the *snuggery* concept with modernist struggle (of Western culture) for equality between the sexes (in the beginning) and the multi-culti concepts of gender complementarity?

...I object to the strategy and methodology chosen for the realisation of these concepts; I object to the rash and non-critical endorsement of “westernisms” and I object to the falsely chosen sphere of interest for struggle - and to being discredited and accused upon those grounds. I admit that this is my own problem but, like Šeleva, I do not agree that one should be “by definition wronged, discredited, or that one’s ambitions, unrests, creative interests or researches should be tamed upon the grounds of one’s gender”...

...Finally, these Macedonian feminists will never win their war by means of the trousers, jeans or tights they wear but by means of something else. The daughters of our fieriest feminists have understood this quite well and quietly - without verbal statements or activist pomp - they embrace and practice it, attacking with g-strings, displayed navels and bursting brassieres. If you do not believe it, ask your sons...

Жарко Трајаноски
До кога ќе плачат стреите?

Форум 110

Признавам, уживав, на некој посебен начин, во читањето на текстот *Хулахойки и шанги* од Небојша Вилиќ (Форум бр. 109). Оти, навистина тешко можат да се најдат на едно место собрани толку заблуди во врска со феминизмот: толку патријархални, сексистички и фалоцентрични бисери.

[...]

Заблуда 1: Феминистките треба да се занимаваат само со сопствените специфични женски прашања

Темелна заблуда на Небојша Вилиќ. Феминизмот наједноставно може да се опише како мноштво различни одговори на сите форми на угнетување на жените во патријархалното општество. Во таа смисла, феминизмот – и како движење и како теорија – не им е својствен само на жените, туку на сите оние кои сметаат дека односот на мажите спрема жените во патријархалните општества е сè уште однос на нееднаквост, подредување, угнетување. На сите оние коишто сакаат да го променат таквиот однос, без разлика како се идентификуваат полово/родово... [Н]ема „специфични женски прашања“ со кои се занимава феминизмот.

Заблуда 2: Машката родова сфера, по дефиниција, е сферата на управувањето и моќта

Zarko Trajanoski
How Much Longer Will the Eaves Cry?³

Forum 110

I confess; in some strange way I enjoyed reading Nebojša Vilić's article *Tights and G-Strings* (Forum, No. 109). For, it is really difficult to find so many blunders about feminism in one place: so many patriarchal, sexist and phallogocentric pearls

[...]

Blunder 1: Feminists should be concerned only with their own characteristic female issues.

A fathomless blunder of Nebojša Vilić. Feminism can most simply be described as a set of diverse responses to all the forms of oppression that women suffer in a patriarchal society. In this sense, feminism - both as a movement and as a theory - does not belong to women only, but to all those who believe that men's attitudes towards women in patriarchal societies still work in terms of inequality, submission and oppression. Feminism belongs to all those who want to change such attitudes, regardless of how they identify themselves in terms of sex or gender... [T]here are no "typically female issues" that feminism deals with.

Blunder 2: The male gender sphere is by definition one of governance and power.

³ Reference to the Macedonian saying: "When a female is born, the eaves cry" - Woe to the house where a female is born.

Баш ме интересира во кој речник Небојша Вилиќ прочитал таква дефиниција. Се надевам дека не го отворил само речникот на македонскиот јазик (со српскохрватски толкувања) каде што под машки можел да прочита „јуначки“, а под женско – „женско кога се раѓа стреите плачат“.

Заблуда 3: Жените, во својата суштина, се легловни суштества.

...Пенетрацијата, вели Небојша, е „исклучиво машка полова позиција“, но малку подоцна, исто така вели и дека во „легловноста“ „е содржано пенетрабилното подрачје (сфера) на женската родова стратегија“. Може ли да замисли Небојша политика и/или секс без пенетрација?

...Жените „куртизани (легловност) се деградираат во проститутки (креветност)“. Да потсетиме, Ото Вајнинггер, еден од најпознатите мизогинисти во дваесеттиот век (сам си го одзеде животот на млади години) ги делеше жените на две категории: „Мајки“ и „Блудници“. Со радикално продлабочување на концептот на „блудница“, професорот Небојша Вилиќ се чини достоино ја продолжува западната мизогиничка традиција.

Катерина Колозова

Флагрантно противречие и конфузија

Форум 110

Она што неодолива предизвикува на реакција во текстот на Небојша Вилиќ *Хулахойки и џанги*, каде што во два – најмногу три – потага настојува да ја подрие секоја историска, политичка (еманципаторска) и интелектуална релевантност на феминис-

I would really like to see the dictionary in which Nebojša Vilic has read such a definition. I hope that he has not looked up only the Dictionary of the Macedonian Language (with Serbian-Croatian interpretation) where under *male* he could read “heroic”, and under *female* the saying “when a girl is born, the eaves cry”.

Blunder 3: Women, in their essence, are snuggery beings.

...Penetration, according to Nebojša, is “an exclusively male sexual position”, but further on he also says that *snuggery* “comprises the penetrable sphere of female gender strategy”. Can Nebojša conceive politics or sex without penetration?

...Women “courtesans (*snuggery*) degrade themselves to prostitutes (*bedability*)”. Otto Waininger, one of the most prominent misogynists of the twentieth century (who died of his own hand at young age) divided women into two categories: “Mothers” and “Whore” Radically deepening the concept of the “whore”, Professor Nebojša Vilic seems to be continuing the Western misogynic tradition.

Katerina Kolozova

Flagrant Contradiction and Confusion

Forum 110

The thing that inexorably provokes reaction about Nebojša Vilic’s text *Tights and G-Strings* – where in two or three moves at best he attempts to undermine every historical, political (emancipating) and intellectual relevance of the feminist movement and thought – is the curious moral

тичкото движење и мисла, е необичната морална и интелектуална храброст на потфатот. Имено, феминистичкото движење во 20. век им овозможи право на глас на жените (меѓу останатите човекови права), а пак поновиот академски феминизам ја обои севкупната пост-структуралистичка теориска мисла со трендот на радикалните деконструкции на идентитетот како интелектуална преокупација (и тоа не само на родовиот идентитет). Ова второво можеме да го видиме илустрирано во фактот што знаменосците на пост-колонијалната критика се токму Гајатри Чакраворти Спивак или Чандра Моханти, па и Хоми Баба (по род/пол; маж), чиј дискурс е иманентно феминистички и кои остануваат неодминливи референци на феминистичката/родова теорија... Истите автори се инспиратори и на програмските определби на „359 – мрежа за локални и субалтерни херменевтики“ (директор: Небојша Вилиќ). Во оваа смисла, необична е смелоста на д-р Вилиќ кој со помош на аргументите извлечени од една единствена референца, сосем маргинална за пошироката теориска/научна мисла – а тоа е текстот на Валериј Софрониевски „Феноменот жена во светот на уметнички прагми“ - ќе ги урне *en bloc* и *a priori* сите можни аргументи на авторите како Џудит Батлер, Жак Дерида, Франсоа Лиотар, Симон де Бовоар и уште некои. Мислам дека проферор Вилиќ на своите студенти не би им одобрил ниту една обична семинарска работа што почива на вака кривка аргументациска структура...

...Еднакво релеванти фактори за дефициентноста на овој текст се обете: и аргументациските превиди и реторичката манипулативност што сака да ја подметне, а не со неа да изложи одредена позиција/вистина. На присуството на второво укажува фактот што во својата анализа на македонскиот активизам свесно (и успешно) се служи со епистемско-мето-

and intellectual boldness of the essay. Namely, feminist movement in the 20th century brought to women (among other human rights) the right to vote, while the more recent academic feminism coloured the entire post-structuralist theoretic thought with the trend of radical deconstructions of identity as intellectual preoccupation (and not only of gender identity). The latter is illustrated by the fact that the ensigns of post-colonial criticism are exactly Gayatri Chakravorty Spivak or Chandra Mohanty, even Homi Bhabha (man by sex/gender), whose discourse is immanently feminist and who remain unavoidable references in feminist/gender theory ... those authors inspired the programme of the “Local Subaltern Hermeneutics Network 359” (Director: Nebojša Vilić). In this sense, D-r Vilić’s boldness is curious when, *en bloc* and *a priori*, using the arguments drawn from a single reference, entirely marginal for the broader theoretical/academic thought - that is, Valerij Sofronievski’s text “*The Woman Phenomenon in the World of Artistic Paradigms*” - he pulls down every possible argument offered by authors such as Judith Butler, Jacques Derrida, Jean-François Lyotard, Simone De Beauvoir and several others. I believe that Professor Vilić would not give his students even a pass grade for a paper founded upon so fragile a structure of arguments...

...Equally relevant factors for the deficiency of this text are both the faults in the argumentation and the rhetorical manipulation he tries to plant, instead of elaborating a certain view/truth. The latter is suggested by the fact that, analysing the Macedonian activism, he conscientiously (and successfully) makes use of epistemological and

долешките алатки на родовата/феминистичка теорија, и во анализата доаѓа до извесен број заклучоци со кои можеме да се согласиме (на пример, поентата на хиерархијата по логиката на „матроната“)...

...Столб на расправата на Вилиќ е редукцијата на суштината на жената како „легловно суштество“, што претставува, инаку, постапка на класичен есенцијализам. Противречноста, „магловната“ нелогичност на текстот е засилена и од тоа што есенцијализмот претставува инхерентно метафизичарска позиција, и далеку од постмодернизмот/постструктурлизмот кој авторот сака да го навести како дискурс на кој му припаѓа...

Укинувањето на можноста од правото на дејствување во јавната сфера е директно упатено против едно од најбазичните човекови права (и е иманентно врзано со класичното право на глас и позиција на рамноправен граѓанин)...

...Кога веќе го употребува поимот „перформативност“, претпоставувам дека господинот Вилиќ го знае и авторот и смислата на концептот на „performativity“. Автор на поимот е феминистичката филозофка и родоначалничка на родовите студии, Џудит Батлер, а нејзина теориска потпора е мислата на Мишел Фуко и поимите на субјект, дискурс и моќ произведени во нејзините рамки [...] Идентитетите (вклучително и родовите) не се есенцијална зададеност, иманентна универзална даденост, ами социо-културни и историски конструкти подложни на многукратни трансформации, преобликувања или на идентитет на повеќеобразност (multiplicity). Накусо, ниту се стабилни, ниту се вековна зададеност – во контекстите на моќ и термините на можните дискурси за родовите идентитети, субјектот „пеговара“ (со општеството)

methodological tools of gender/feminist theory, and within that analysis he comes to a number of conclusions that we might agree with (such as the point about the hierarchy according to the “matron” logic)...

...The pillar of Vilić's treatise is the reduction of the essence of woman to a “snuggery being”, which is otherwise a course of classical essentialism. The contradiction, the “cloudy” fallacy of the text is also enhanced by the fact that essentialism is an inherently metaphysical view, far away from post-modernism/post-structuralism, which the author wishes to hint at as being the discourse it belongs to...

The denial of the possibility of having the right to act in the public sphere is directly aimed against one of the most basic human rights (which is immanently related to the classical right to vote and to be equal citizen)...

...Since he uses the term “performativity”, I suppose that Mr. Vilić knows the author and the meaning of the “performativity” concept. The author of this term is the feminist philosopher and founder of Gender Studies, Judith Butler, while her theory relies on Michel Foucault's thought, and the terms “subject”, “discourse” and “power” created within that framework. [...] Identities (including gender) are not something essentially given as such, something immanent, but socio-cultural and historical constructs subject to multiple transformations, reshaping - or multiplicity identity. In a word, they are neither stable nor predetermined - in the contexts of power and in terms of possible discourses about gender identities, the subject “negotiates” (with society) about the position and the choice of identity. In this sense, according to the performativity theory, nothing is “natural”, “essentially

за својата идентитетна позиција и избор. Во таа смисла, ништо, според теоријата на перформативноста, не е „природно“, „суштински зададено“ кај идентитетите, туку е (навидум) „натурализиран“ културен конструкт што се перформира и низ неговата перформативност во рамки на дискурсот се легитимира.

Уште еднаш во текстот на Вилиќ наидуваме на флагрантно противречие и аргументациска конфузија: архаичната /архаизиращка позиција на (тој егзотичен поим!) „легловноста“, тој ја брани, ни помалку ни повеќе – со теоријата на перформативноста на Батлер...!

Сашо Талевски

Недозреаност и конфузија

Форум 111

...Личната нетрпеливост на ... [Катерина Колозова и Жарко Трајаноски] кон тезата на Вилиќ ја засенува[ат] реакцијата, со што ги ставаат како доминантни личните аспекти, и со тоа излегуваат од рамките на теоретскиот дискурс и задоволителното ниво на однесување...Лично, се согласувам со контрааргументите против тезата за жената како „легловно суштество“ и сметам дека формално секое човечко суштество, во која категорија и да припаѓа: жена, маж, хомосексуалец - жена, хомосексуалец – маж, трансвестит...своите права во „системот“ треба да ги остварува врз основа на сопствениот идентитет изграден како „културен конструкт и низ дискурсот легализиран и неутрализиран“, и како такви тие права треба да им бидат загарантирани...

predetermined” about identities, but a (seemingly) “naturalised” cultural construct which is performed and through its performativity within the discourse it is legitimised.

Once again we stumble upon a flagrant contradiction and confusion of arguments in Vilic’s text: he defends the archaic/archaising position of (lo and behold! an exotic term) “snuggery nature”, by resorting to - imagine - Butler’s performativity theory!

Sašo Talevski

Immaturity and Confusion

Forum 111

... [Katerina Kolozova’s and Zarko Trajanovski’s] personal hostility towards Vilic’s thesis overshadows their reaction, thus setting their personal aspects as dominant and therefore transgressing the framework of theoretical discourse and decorum at a satisfactory level... I personally subscribe to the arguments against the thesis that the woman is a “snuggery being” and I believe that formally all human beings, regardless of their category: woman, man, homosexual woman, homosexual man, transvestite... should practice their rights within the “system” on the basis of their own identities built as “cultural constructs, legalised and neutralised through the discourse”, and as such those rights should be guaranteed to all...

...[Н]е се во право Колозова и Трајано[v]ски кога го квалификуваат теоретското обмислување на Вилиќ како омаловажување на феминистичкото движење, уште повеќе да го омаловажуваат самиот автор, бидејќи секоја теза поставена на теориско ниво ниту има интенција ниту може да навредува...[Н]иту Колозова, ниту кој и да е, нема право нормативно да наметнува општи модели за остварување на индивидуалните права, за која и да е категорија на човек од гореспоменатите. Теоретското и централистичкото поставување на формалните рамки за остварување на правата на сите луѓе завршува тука, понатаму следи практична индивидуална самореализација и идентификација од којашто произлегуваат различните начини на кои поединците ги остваруваат своите права во рамките на системот...А конкретни начини на реализација посочува и Вилиќ, меѓу кои и идентификација на повеќето девојки како „легловни суштества“ и соодветниот начин на остварување на нивните потреби и права во општеството.

Елизабета Шелева
Волја за ноќ

(Дали зад секоја танга демне по една би-танга?)

Форум 111

...Неговиот текст нуди цели две опции за воспоставување на опортунa женска егзистенција: леглото (0) или креветот (1)...

...Сепак, содржината на оваа понуда е мошне – бајата! Сведувајќи ја „државноста“ на жената на бедниот протекторат, под уставно признаено име „Розово Гето“

... Kolozova and Trajano[v]ski are wrong when they label Vilic’s theoretic reflection as one that is aimed at humbling feminist movement, they mistake even more when they scorn the author, for any thesis developed on a theoretical level is neither intended nor able to insult... Neither Kolozova nor anyone else is entitled to prescribe or impose general models for realisation of individual rights for any of the above categories of people. The theoretical and centralised setting of formal frameworks for the realisation of the rights of all people ends here; from there begins the individual practical self-realisation and identification whence arise all the various ways in which individuals realise their rights in the system... Vilic too points to some concrete ways of realisation, one such way being the self-identification of the majority of the girls as “snuggery beings” and accordingly they practice their rights and satisfy their needs.

Elizabeta Šeleva
Will for Night

(Is there a bully lurking behind each G-string?)

Forum 111

... His text offers a whole set of two remarkable options for a fitting existence of women: a snuggery (0) and a bed (1)...

... Still, the content of this offer is quite - putrid! - reducing woman’s “statehood” to a sorry protectorate, under a constitutional name “The Pink Ghetto” (Bedroom and

(спална и кујна). А самата сопруга – на фантомско (мидер) привидение, што окапува меѓу сидовите, жива среќна кога некој ќе ја злоупотреби како легловно алиби или двоножна правошмукалка. Машала, ефенди Вилиќу! Ако си припомниме и на „курвинската,, есенција на политиката, веднаш ни е појасно: како тоа, од една страна, политиката/моќта на чесните жени по дефиниција им останува генерички недостапна, додека, од друга страна, мажите, кои, по дефиниција, чесни и онака не се – масовно тежнеат да навлезат во неа...

...Пустата јас, отсекогаш си мислев дека сме биле нешто (многу) повеќе од „вгаштени“ суштества. Дека во нас кружат заедно по некој анимус, ем анима...

...Едно е, сепак, сигурно: станува збор за мошне загорен (повтежлив) пристап: сам по себе, во ова време на ладење на страстите и „студен универзум“, тој пристап побудува извесна почит и разбирање. Дури и Русо тврдеше дека страста е извор на јазикот и говорот.

Но, едно е страста (во дослух со креативноста), а друго е (стерилната физиолошка настрвеност! Ако набрекатите „умови“ се равенката на педофилскиот повтеж по „преполнетото“, тогаш, воајерското (и инакво) посегање по глетки, тела, т.е. „трофеи“ – не нуди ништо повеќе, од брзопотезното „поспешување“ на подостарената циркулација. Саде празна (и тажна) консументска недокваканост. Згора на сè - хомосоцијална...

Класична Леви-Строс ситуација: жената како објект на размена (монета на еротско поткусурување) меѓу мажите. Или – типичен „Балкан“ синдром: колекционерството на (под-легнати) жени, како коефициент на

Kitchen), and the wife herself - to a ghastly (corset) apparition that slaves between the walls and rejoices when someone abuses her as a snug alibi or bipod vacuum cleaner. Bravo, effendi Vilic! If we remember the “whorish” essence of politics, everything becomes much clearer instantly: how come on the one hand the politics/power by definition generically remains unreachable to honest women - and on the other hand, multitudes of men, who, by definition are not honest anyway - strive to penetrate it...

...Poor me, I have always thought that we are (much) more than “creatures in undies”; that an animus and an anima hover somewhere within us...

...One thing is certain, however: what we are talking about here is a horny (lecherous) approach: such as it is, at this time of cooling passions and “cold universe”, that approach inspires certain respect and understanding. Even Rousseau claimed that passion was the source of language and speech.

Yet, speech is one thing (in alliance with creativity), and quite another thing is the (sterile) physiological preying! If the erect “minds” are the equation of paedophile lust for the “bursting”, then the voyeuristic (and any other) reaching for sights, bodies, i.e. “trophies” - offers nothing more than what the quick “improvement” of the somewhat exhausted circulation offers. This is but an empty (and sad) consumerist greenness. And which is more, it is homosocial...

This is a classical Levi-Strauss situation: woman seen as an object of exchange (a coin for erotic compensation) between men. Call it a typical “Balkan” syndrome: collection of women (laid) as a coefficient of personal

личниот престиж. Бајаги проблематично тогаш, кога самиот колекционер се наоѓа во позиција на колонијална „оралност“ и „аналност“, по однос на императивно пенетрирантиот запад. Чунки, ако денес разгалено каже дека „креветот е поле за културен натпревар меѓу народите“, нашиот балкански кандидат накачено дебело ќе го обере својот колонијален „бостан“. Бидејќи (за негова огромна жал) креветската арена е далеку под нивото на големите глобални апсирации, кон кои дури и тој самиот наивно ези. Оти, современиот свет ни покажува дека статусот и почитта не се вродени (генитални) придобивки, лоцирани саде во (содржините на) нечији гаќи. Нив сосем сериозно и повеќестрано треба да ги освојувате...

Интервју со Ферид Муџиќ
Балканскиот мачо не е ништо во однос на јапонскиот
 Разговарал Слаѓан Пенев

Форум 112

[...]

Поагресивни беа феминистките, отколку, да кажам така, антифеминистот Небојша Вилиќ... Полемиката покажа и дека еден дел од нашите водечки помлади умови читаат. Тие прочитале многу нови работи, не само за нив, бидејќи тоа е најновата литература и тие, како што најчесто бидува, станаа свештеници, бранители на тие нови ставови... Имаше една помалку постструктуралистичка, а повеќе неодоѓматична нота во целиот тој разговор. За мене клучниот проблем е тоа што се покажува огромна нетрпеливост, нетоле-

prestige. It is quite problematic then, when the very collector finds himself in a position of colonial “oral stage” and “anal stage”, as opposed to the imperatively penetrating west. And if today he merrily says that “the bed is an arena for cultural contest of the peoples”, our Balkan candid rake will really get it in the colonial neck. For, (at his own great perplexity) the arena of the bed is far below the level of the great global aspirations, to which he naively glides himself. Modern world shows us that status and respect are not inborn (genital) assets resting only in the content of one’s pants. We must obtain them repeatedly and with great seriousness...

Interview with Ferid Muhic
The Macho of the Balkans is Nothing Compared to the Japanese One
 Interviewer Sladjan Penev

Forum 112

[...]

The feminists were more aggressive than, if I may say so, the antifeminist Nebojša Vilić... The polemics also demonstrated that some of our leading young minds do read. They have read many new things - new not only to them, as it is the latest literature - and, as it usually happens, they have become the disciples or vindicators of those views... The entire discussion had a rather non-dogmatic than post-structuralist note. In my opinion, the key problem is that it reveals a tremendous hostility and

рантност спрема кој било што мисли спротивно или различно од ова новонаученото...

[...]

...Вилиќ предложи да се иземеме од оној стриктен, ригорозен постструктуралистички концепт, односно да се излезе надвор од чисто теорискиот дискурс и да се прерасне во една содржинска анализа за тоа каква е навистина функционалната состојба меѓу т.н. генерички, жанровски, gender, родовски опозити во Македонија... тука се покажува нешто што тие го превидаа, имено дека зборот gender е пандан на француското жанр, односно на genus, и користењето на поимот „род“ како различен од полот е очигледно обид да се одбегне замката на есенцијализмот.

[...]

...Амбицијата да се одбегне онаа биолошка алузија содржана во *sexus*, пол, не успеа ни со gender, ни со род, бидејќи „род“ е оној кој е роден таков и затоа постојат машки и женски род. Роден – значи е дефинитивен, есенцијален. Во зборот „род“ е содржан есенцијализам. Така што амбицијата да се одбегне ова и да се продолжи во еден поеластичен, пофлексибилен контекст во кој се нуди таа социјална, културна, цивилизациска активност која влијае врз поделбата на „родовите“. Таа амбиција не е задоволена ако се вратиме кон значењето на зборот. Зборот „род“ во кој било контекст аплицира дистинкција која е вонсоцијална, вонкултурна. Таа е *a priori*, таа доаѓа пред културата, кога ќе се каже „машки род“ или „женски род“, се претпоставува нешто што е вонсоцијално, бидејќи алудира на она „да се биде роден како машко или женско“, а после тоа може да се смени нешто подоцна, но се раѓаме како машко или женско и

intolerance towards anyone who thinks otherwise or whose views differ from their newly acquired knowledge...

[...]

... Vilić suggested exempting ourselves from the strict, rigorous post-structuralist concept - that is, going beyond the purely theoretical discourse and move on towards a substantial analysis of the functional condition between the so called generic, genre, gender opposites in Macedonia... Something that they fail to see was revealed: that the word *gender* is a pendant of the French word *genre*, i.e. genus, and the use of the term “*gender*” as different from *sex* is obviously an attempt to avoid the trap of essentialism.

[...]

... The Ambition to avoid this biological allusion contained in *sexus* (*sex*) by using *gender* failed, because the reason behind “gender” is that one has been engendered (brought into being, born) and that is why male sex and female sex exist. Engendered (born) - means definite, essential. The very word “gender” comprises essentialism. Therefore, the ambition to evade this and go on in a more elastic, more flexible context in which this social, cultural and civil activity that influences the division into sexes cannot be satisfied if we look at the meaning of the word. “Gender” in any context implies a distinction, which is beyond society, beyond culture. It is *a priori*; it comes before culture; saying “male” or “female” implies something beyond society because it alludes to “being engendered (born) as either a male or a female”, which may be changed later, but we are born either male or female and therefore we can belong either to the male gender or to the female

според тоа може да си припадник на машкиот или на женскиот род. Јазикот ни покажа дека почнавме да мислиме за нешто за што немаме терминологија.

...[Едно] од главните обвиненија против Н. Вилиќ е обвинението за есенцијализам. Порадикалните струи на феминизмот имаа(т) жестока полемика со есенцијализмот. Обвинението за есенцијализам е тукуречи обвинение за неморал, за голем престап... Спорот околу есенцијализмот е и најзначајната теориска придобивка на полемиката што се водеше на страниците на *Форум*.

[...]

Есенцијализмот во овие феминистички струења е најнапаѓана опција, бидејќи таа има незгодни импликации по феминистичкото стојалиште... ако жената не е нужно различна од мажот, тогаш нема ништо специфично, тогаш нема своја *diferentia specifica*. Тогаш го нема ни феминизмот, кој нели доаѓа од фемина, жена, која ако нема свој суштински белег, ако нема своја природа, своја есенција, тогаш целиот феминизам е беспредметна теориска позиција.

[...]

Симон Де Бовоар се прашува дали жената се раѓа или се создава. Нејзиниот одговор е јасен – таа се создава. Ако го земете тоа дословно, тоа е сосем глупаво, не е точно. Никакви социјални интервенции нема да успеат од машкото бебе да создадат женско... Во таа смисла, оваа разлика е апсолутна и во таа разлика нема сомневање. Никогаш ниедна жена нема да може да стане татко. Реално тоа е друга структура. Значи ли тоа дека суштината треба да биде во природните предиспозиции?

gender. Language has shown us that we have started thinking about something for which we lack terminology.

... [One] of the main accusations against N. Vilić is that of being essentialist. The more radical currents of feminism (have) engaged in fierce polemics with essentialism. The accusation of essentialism is almost an accusation of immorality, of a major crime... The dispute concerning essentialism is in fact the most important benefit that the polemics in *Forum* yielded.

[...]

In these feminist currents essentialism is the most attacked option, because it has uncomfortable implications on feminist views. If woman is not necessarily different from man, then she has nothing which is particular to her, no *diferentia specifica* of her own. If that is so, then feminism too - which, as we know, comes from *femina* (woman) - lacks it; and if she does not have an essential mark, a particular nature, her own essence, then feminism itself is a superfluous theoretic standpoint.

[...]

Simone de Beauvoir wonders whether woman gives birth or creates. Her answer is clear - woman creates. If you take that literally, it is utterly stupid, untrue. No social intervention will ever turn a baby boy into a girl... In this sense, this difference is absolute and there is no doubt about it. Never will a woman be able to become a father. It is really a different structure. Does that mean the essence should be in the natural predispositions?

[...]

Џудит Батлер е изразит антиесенцијалист, меѓутоа таа инсистира врз менливата конструкција на идентитетот на жената. Жената е само можност да се биде што било. Значи, таа мора да ги менува сопствените проекти за сопствениот идентитет и може тоа суверено да го прави, бидејќи не е оптоварена со никакви хипотеки на неменливи суштини. Тоа е тој најавангардерн говор за жената која нема суштина. Како магла од која можеш да направиш што-годе.

[...]

...Никој не може да има така опстојно искуство што би можел од прва рака да зборува за сите балкански мажи, а ова друго се стереотипи, приказки дека какви било историски товари влијаат врз машката потенција. Без разлика дали сме протекторат, оној што има суверена ерекција, ја има без оглед кој ќе дојде тука и никакви товари не влијаат врз тоа. Во тој поглед може да биде мирна и мојата драга пријателка Бети Шелева, а и сите останати кои мислат дека тоа има некаква врска... Личните трауми можат да бидат пречка, а колективните не влијаат. Воопшто, сексот е личен чин, не е колективен, дури и да е групен.

Инаку, и оние приказни за балканскиот „мачо“ се ништо во однос на јапонскиот „мачо“. За секој Јапонец нема поголеми мивки од балканците.

[...]

...И во најлудиот концепт, идејата за некаков заговор на едниот род против другиот, за некаква скриена војна што се случува и ноќе кога сме заедно во иста

[...]

Judith Butler is an obvious anti-essentialist but she insists on the changeable construction of woman's identity. Woman is merely an occasion to be virtually anything. Therefore, she has to change her projects for her own identity and she can do that sovereignly as no unalterable substances encumber her. This is the most vanguard speech about woman who has no substance. Like fog which you can mould into anything.

[...]

...Nobody can have so substantial an experience as to speak for all the men of the Balkans firsthand; the rest are stereotypes, stories that some historical burdens affect male potency. In a protectorate or not, he whose erection is sovereign will continue to have it regardless of who comes here and no burden can ever affect that. My dear friend Beti Seleva and all those who think that it makes any difference, need not be vexed in this respect... Personal traumas can handicap but the collective ones are of no consequence. Actually, sex is a personal act, not collective, even if it is group sex.

And, by the way, all those stories about the “macho” of the Balkans are nothing compared to the Japanese “macho”. According to every Japanese, there aren't bigger milksops than the Balkan men.

[...]

...Even the craziest concept, the idea that there is a conspiracy of one gender against the other, the idea about some hidden war that goes on even at night while we share

постела, дека ние всушност се демнеме еден со друг и дека е тоа борба за власт, како и целата теза за патријархат или матријархат се бесмислени. Како да постоел некој центар во кој мажите или жените тајно се договарале како да ги држат во покорност припадниците на другиот пол.

[...]

Нема никакво сомнение дека добар дел од активностите кои се социјално клучни, кај што се парите, кај што е моќта итн. го монополизираат мажите. Меѓутоа тоа не треба да биде елемент на заговор. Тоа е делумно може да биде објасниво од разликата на интересот. Можеби жените помалку реално ги привлекуваат овие сфери. И ова одлично се вклопува во онаа теза на некои феминистички авторки кои утврдиле дека кај жените нагонот за компетитивноста е далеку помал. Веќе тоа покажува дека се супериорни како ум. Можете ли да го замислите Буда да се натпреварува да стане директор, лидер на партија? Жените се поблиску до разбирањето на идеалот на небитноста. Тие се свртени кон поважните работи.

[...]

Мислам дека треба да се редуцира амбициозноста на феминизмот, да остане една теориска област која нема да оди на регулирање на интимниот живот, од тоа би морала да се воздржи. Но како потфат кој отвора многу нови, дотогаш незабележени теми, феминизмот има непроценлива научна и академска вредност во историјата на социјалното самопознание. Тука нашите автори, на мое големо задоволство, почнуваат да работат систематски.

the same bed, that in fact we lie in wait for each other and that there is a struggle for power, like the theses about patriarchy or matriarchy, are pointless. As if men and women have plotted to hold the opposite sex in submission.

[...]

There is no doubt that a good share of the key social activities in terms of money, power etc. has been monopolised by men. However, that should not imply an element of conspiracy. Different interests should account for that partially. Perhaps women are in reality less attracted to those spheres. This fits excellently into the thesis of some feminist authors who have concluded that women have by far a weaker drive for competitiveness. This alone shows that they have superior minds. I cannot credit that Buddha would have competed to become a manager or a leader of a political party. Women are closer to the understanding of the ideal of unimportance. They turn to more important matters.

[...]

I think that the ambition of feminism should be reduced, that it should remain a theoretical field that will not attempt to regulate personal life; it would have to refrain from that. But as an attempt that opens many new, previously unrecorded subjects, feminism has given invaluable academic and scientific contribution in the history of social self-discovery. To my great delight, our authors are starting to work systematically in this field.

Феминизмот почнува со имитирање на мажот... [м]еѓутоа дали имитирањето на мажите и престанувањето на тоа да се биде жена е максимум на еден толку совршен биолошки или божји проект каков што е жената. Таа носи во себе капацитети кои се транс-хумани во онаа смисла во која би го редуцирале она човечкото врз мажот.

[...]

Мислам дека воопшто жените во политиката не се многу среќни, како што не се ни мажите... Политиката не прави родови, полови компромиси. Во политиката жената престанува да биде жена, нема избор.

Жарко Трајаноски

Мажите и нивната „суверена ерекција“

Кон „Балканскиот мачо не е ништо во однос на јапонскиот“ Форум 112

Форум 113

...На новинарското прашање како би ја коментирал тезата на една учесничка во полемиката *a ipso* „кризата на машкоста на Балканот, професорот, меѓу другото, одговара: „...оној што има суверена ерекција ја има без оглед кој ќе дојде тука...во тој поглед може да биде мирна и мојата драга пријателка Бети Шелева“. Што е уште почудно, оваа „суптилна“ ератолошка алузија следува откако професорот ја отфрла сугерираната теза за балканските мажи користејќи го следниов тип противаргумент: „...никој не може да има така опстојно искуство што би можел

Feminism began with impersonations of men... but is impersonating a man and ceasing to be a woman the highlight of so perfect a biological or divine project as woman? She carries within herself capacities that are trans-human in the sense that they would reduce that which is human upon man.

[...]

I think that women are not happy in politics, anyway, just as men are not happy in it either... Politics makes no gender or sex compromises. In politics a woman ceases to be a woman, she has no choice.

Zarko Trajanoski

Men and Their “Sovereign Erection”

On “The “Macho” of the Balkans is nothing compared to the Japanese “macho” Forum 112

Forum 113

...When asked by the journalist how he would comment the thesis about the crisis of manhood in the Balkans, which had been suggested by one of the participants in the polemics, the professor, among other things, replies: “He whose erection is sovereign will continue to have it regardless of who comes here and no burden can ever affect that. My dear friend Beti Šeleva needs not be vexed in this respect”... It is even stranger that this “subtle” Eratological allusion comes after the professor has rejected the suggested thesis about Balkan men, using the following type of arguments: “Nobody can have so

од прва рака да зборува за сите балкански мажи, а ова друго се стереотипи, приказки“... истиот тип аргумент може да се примени на универзалниот исказ што го дава неколку реда подоцна (во кој, се надеваме, зборот „Јапонци“ се однесува на сите јапонски мажи - во секој друг случај би бил елементарен пример на сексизам). „За секој Јапонец нема поголеми мивки од Балканците.“ Во опстојното искуство на професорот што му овозможува од прва рака да дава вакви искази за сите Јапонци, не се сомневаме...

...Она со што можеме да се согласиме е дека идејата за постоење на само два пола е една од основните идеолошки претпоставки на Западната и, секако, не само Западната култура. Се разбира, разликата дали бебето е машко или женско воопшто не е тривијална, ниту од социјален, а уште помалку од правен аспект. Меѓутоа, најдобар доказ за тоа дека воопшто не може да стане збор за *ајсолујна* разлика се навистина ретките, но многу убедливи случаи во кои што разликата едноставно не функционира. Термините интерсексуалност, полова двосмисленост, хермафродитизам, се однесуваат токму на случаите (кои, според извесни проценки, изнесуваат околу 1,7%) во кои гениталиите на бебето не можат да се подведат на постојните социокултурни или/или концепти „машко-женско“. Во таквите случаи, вообичаена практика на специјалистите за интерсексуалност се хируршките интервенции врз гениталиите на детето, со цел, како што укажува еден борец за интерсексуални права – „да се вклопат во Прокурстовиот кревет на нашата културна дефиниција на родот“. Ваквите медицински, а подоцна и социјални интервенции врз детето – се честопати деструктивни за неговата сексуалност и за неговото чувство на телесен интегритет. Според Ен Фаусто-Стерлинг, генетичарка и професорка по медицина, тие се во функција на одржувањето на

substantial experience as to speak for all the men of the Balkans firsthand; the rest are stereotypes, stories...” The same argument can be applied to the statement he makes a few lines below (in which the word “Japanese”, we hope, refers to all Japanese men - anything else would be an example of sheer sexism). “According to every Japanese, there aren’t bigger milksops than the Balkan men.” We do not question the professor’s substantial experience that allows him to make such statements about all Japanese men...

...We can agree that the idea that only two sexes exist is one of the basic ideological assumptions of western culture - and, of course, not only of western culture. Certainly, whether the baby is male or female is not a trivial question at all, either from a social or from a legal aspect. However, the strongest evidence that one cannot speak about absolute difference are the rear, indeed, but very convincing cases when the difference simply does not work. The terms intersexuality, sexual ambiguity, hermaphroditism refer exactly to the cases (according to some estimates amounting to around 1.7%) when the genitalia of the babies do not correspond to the existing socio-cultural “either - or” male/female concepts. In such cases the usual practice of intersexuality specialists is to subject the babies’ genitalia to surgery so that they might - as one advocate of intersexual rights points out - “fit in the Procrust bed of our definition of gender.” Such medical, and later social, interventions upon the child often have a destructive effect on its sexuality and feeling of physical integrity. According to Anne Fausto-Sterling, geneticist and professor of medicine, they serve to preserve the “bipartisan sexual system” which is in opposition with nature considering that, from a biological viewpoint, there are many gradations between male and female. Regarding the incapacity of women to father children... with the establishment of the first sperm-bank,

„двопартискиот полов систем“ кој е против природата, кога ќе се земе предвид дека, од биолошка гледна точка, постојат многу градации помеѓу машкото и женското. Што се однесува до неспособноста за татковство кај жените ... со основањето на првата банка на сперма, репродукцијата на човековиот род веќе не зависи од мажите и нивната „способност за суверена ерекција“ и ејакулација. Техниките на *in vitro* оплодување и, веројатно, клонирањето, можат за кратко време радикално да ги променат традиционалните практики на репродукција и социјализација....

...Патријархатот е понекогаш експлицитен, најчесто имплицитен, систем на вредности и систем на односи кој, меѓу другото, го овозможува и концентрирањето на моќта во рацете на машкиот род [...] да бевме поинтелигентни, немаше да ги имаме овие политичари, а ќе имавме и повеќе жени во политиката. Фактот што ги имаме во толку мал број е само еден од показателите за високиот степен на патријархалност на системот во кој живееме.

Ферид Мухиќ

Знаење и мислење

Форум 114

...Му се радувам на текстот на мојот драг пријател Жарко Трајаноски, по повод моето интервју на темата за која тој навистина доста знае.

Ќе ги коментирам оние места кои ги разбираам како покана заеднички да размислуваме на некои од темите поврзани со феминизмот.

human reproduction no longer depends on men and their “sovereign erection or ejaculation”. In a short time *in vitro* impregnation and cloning can radically change the traditional reproduction and socialisation practices...

...Patriarchy is sometimes an explicit and most of the time an implicit system of values and relationships that allows, among other things, concentration of power in the hands of men... If we were more intelligent, we would not have the politicians we now have and there would be more women in politics. The fact that they are so few of them in politics is among the indicators of the high degree of patriarchy in our system.

Ferid Muhic

Knowing and Thinking

Forum 114

...I rejoice at the text of my dear friend Zarko Trajanoski regarding my interview on the subject he is really knowledgeable about. I will comment on those bits that I understand as an invitation for us to reflect upon matters related to feminism together.

1. Мојот став за тоа дека кризата на машкоста на Балканот, или каде било во светот, не е толку евидентно поврзана со политичките околности, како што сугерира еден дел од современата теориска продукција, воопшто не е „ератолошка алузија“. Сексуалноста е капацитет контролиран од многу подлабоки центри отколку што се оние кои сферата на политиката може директно да ги афицира. Тврдењето дека некои луѓе имаат суверна ерекција без оглед на политичката ситуација во регионот е прост факт...Евентуалното смалување на потенцијата на балканските мажи, доколку е доволно аргументиран наод, може поуверливо да се толкува со многу други фактори, отколку со измената на политичките околности.
 2. За мачоизмот на јапонската култура одвај да требаат илустрации. [...] На Токискиот универзитет, во 1986 година, бројот на жени-професорки бил, според овој колега, 0 (и со букви: нула)
 3. Симон де Бовоар, или кој било, не е исто што и некоја нејзина (негова) изјава. Тврдењето дека за новородените бебиња де факто не знаеме дали се машки или женски, односно, дека грешиме кога им го определуваме полот толку рано, едноставно и недвосмислено е и глупаво и неточно тврдење. Тоа никако не треба да се прошири врз личноста која тврди такво нешто[...]
 4. Се раѓаат, навистина, и деца со неизифернциран пол. Се раѓаат и телиња со две глави. Но и во двата случаи тоа е, објективно, исклучок, односно деформитет и, субјективно, огромен хендикеп. Не станува збор за некаков заговор што кулминира во наводниот „двопартиски систем“. Таквите примери едноставно не можат да бидат основа за теориски
1. My views that the crisis of manhood in the Balkans, or elsewhere in the world, is not so evidently related to political circumstances, as a part of the modern theoretical production suggests, are by no means “Eratological allusion”. Sexuality is a capacity controlled by much deeper centres than the ones that the sphere of politics can affect directly. The claim that some people have sovereign erection regardless of the political situation in the region is a simple fact... Any weakening of the potency of the Balkan men, if the finding is argued well enough, can be more convincingly ascribed to many other factors rather than to the changed political circumstances.
 2. The machoism of the Japanese culture hardly needs any illustration. [...] According to this colleague, in 1986 the number of women professors at Tokyo University was 0 (in letters: zero).
 3. Simone de Beauvoir, or anyone else, is not what her (his) statement is. The claim that *de facto* we do not know whether newborns are male or female, i.e. that we are mistaken when we determine their sex so early, is simply and unambiguously stupid and erroneous. This should by no means extend to the person who claims such a thing [...]
 4. Indeed, children with undifferentiated sex have been born. Calves with two heads have been calved too. But, objectively, both cases are exceptions or deformities - and, subjectively, in both are a tremendous handicap. There is no conspiracy that culminates with the alleged “bipartisan system”. Such examples cannot form a basis for theoretic revisions of the concept that is

ревизији на концепцијата втемелена врз апсолтуна фактографија на биномската полова поделба на практично сиот жив свет. Па дури и кај оние видови полжави кои се двополни, се знае кој дел му е машкиот, а кој женскиот. Еднакво како и кај хермафродитите. Самиот хируршки зафат не дематира, туку ја потврдува оваа разлика: точно се знае што треба да се отстрани, а што да се зачува или да се додаде за пациентот да стане личност од овој или од оној пол[...]

5. „Првата банка на сперма“, како доказ дека репродукцијата веќе не зависи од мажите? Па, колега, ве молам, кој ја дава (од кого се зема?) спермата?
6. И, конечно, митот за патријархатот и малиот број жени во нашата политика. Статистиката не докажува постоење конспиративна инситуција. Многу помалку работници или селани има во нашата и во која било друга политичка елита на светот, и пропорционално и во апсолутни броеви, отколку жени, но тоа навистина само со многу неодмерена имагинација би можело да се толкува како заговор на матријархатот против мажите селани и работници[...]

Елизабета Шелева

Дали е доволно да се биде маж?

Форум 114

...Повторно се случува тоа, акцентот на учесниците повеќе да се „става“ врз должината наместо врз тежината на нивните „аргументи“...наместо сериозно да биде уважена суштината и релевантноста на оваа

founded upon the absolute facts of the binomial sexual distinction in the entire living world. Even among bisexual species the male part can be told from the female. It is the same with hermaphrodites. The actual surgery does not refute this difference; on the contrary, it confirms it: it is clear what needs to be removed and what needs to be preserved or added for the patient to become a person of the one or the other sex. [...]

5. “The first sperm bank” is a proof that reproduction no longer depends on men? Good heavens, colleague! Who is the donor of the sperm (who do they take it from)?
6. Finally, a word about the myth about patriarchy and the small number of women in our politics. The statistics do not show presence of a conspiring institution. There are much fewer workers or farmers than women in our or any other political elite, both proportionally and in absolute numbers; but only an unthoughtful imagination could possibly interpret this as a conspiracy of matriarchy against male farmers and workers. [...]

Elizabeta Šeleva

Is Being a Man Enough?

Forum 114

...It happened again; again the collocutors invest more in the length than in the strength of their “arguments”... Instead of being seriously appreciated, the essence and

расправа се злоупотребува за јакнење на „естрадниот „ (сексистички) маркетинг.

[...]

„Дали е доволно да се биде жена, да се зборува како жена? Дали „зборувањето како жена“ е факт утврден со некој биолошки услов или со стратешки, теориски став, со анатомија или со култура?“

На прв поглед парадоксална, оваа формулација, всушност, актуелизира еден извонредно важен, и, во нашава полемика (од незнаење или од „стратешки“ побуди) исто така, „елегантно“ премолчан факт. Тоа е непостоенето на автоматска врска меѓу полот и родот, меѓу лаички нерелевантната и критички релевантната родова позиција, односно свеста за (с)експлоатација и манипулација со мошне деликатната, полова класификација и диференцијација на културата.

[...]

[Патријархатот] систематски ги позиционира мажот и жената во улога на социо-културни антагонисти...фактот, што „таму некаде“, во Јапонија и „тука некаде“ на Балканот, евантуално постои квантитативна разлика по однос на степенот на родовата дискриминација, сепак, е аргумент, кој не ја намалува и не ја доведува под прашање, ниту ја амнестира (горчливата, но грижливо „натурализираната“) стварност на родовиот хегемонизам.

[...]

...Со оглед на неговата етничка необележност, и понатаму останува можно, дискурсот за родовите

the relevance of this debate is being abused for boosting “show business” (sexist) marketing.

[...]

“Is being a woman, talking like a woman enough? Is ‘talking like a woman’ a fact determined by a biological condition or by a strategic, theoretical position, by anatomy or culture?”

At first glance paradoxical, this formulation actually actualises an extremely important fact that has remained elegantly unspoken in our polemic, (either due to ignorance or “strategic” motives). I mean the absence of automatic relationship between sex and gender, between the dilettante unreflective and the critically reflective gender position, i.e. the conscientiousness about (s)exploitation and manipulation of a very delicate sexual classification and differentiation of culture.

[...]

[Patriarchy] systematically places man and woman in roles of sociocultural antagonists... The fact that “somewhere far away” in Japan and “somewhere here” in the Balkans there is a quantitative difference in the degree of gender discrimination is still an argument that does not reduce or challenge or grant amnesty for our (grim but carefully “naturalised”) reality of gender hegemony.

[...]

...Considering that it has not been embedded in our ethics, the discourse on women’s gender rights can be

права на жените „легитимно“ и без никакви последици, јавно да биде исмеван (оти е, нели, етнички необврзан) дури и во услови кога владее жанровската конјуктура на човековите права.

[...]

...Мојата претходно соопштена хипотеза за „кризата на машкоста на Балканот“, првенствено има(ше) општа (надлична) и СИМБОЛИЧКА конотација, така што (иако е мошне индикативно како однесување), соговорниците, сепак, без никаква (освен, можеби, лична) потреба, загрижено си ги ишкаа мувите од своите, демек, суверени „танги“!

Имено, актуелните академски сознанија укажуваат на тоа дека идеологијата на империјализмот е неразделно поврзана (непознатлива) без уделот на теоријата на родовата надмоќ на колонизаторите. А таа, за жал, подеднакво се изразува по однос на колонизираните - жени, како и – мажи....Кризата на Машкоста на Балканот е објективно постојана (што не значи и консензуално распознаена) појава, несомнено предизвикана од непорекливите, социо-политички и социо-културни настани, кои од темел ја протресуваат и (нео-колонијално) ја пре/инсталираат досега постојната распределба на моќта во сите сфери...-вклучувајќи ја тука и најделикатанта родова распределба на моќта, која, да потсетам, од Енгелс наваму се смета за ПОЈДОВЕН модел на експлоатација, односно, нерамномерна, несиметрична, неправедна распределба на „вишокот“ вредност.

...Систематски подгреваната патријархална свест кај нас далеку повеќе се поистоветува со т.н. репресивна хипотеза на Фуко и со „харемскиот фантазам“ за жената[...] означувајќи фанатизам за секогаш „подгот-

“legitimately” and without any consequence ridiculed in public (for there is still nothing in our ethics that binds), even in these circumstances and in this environment ruled by the human rights genre.

[...]

...My previously stated hypothesis about manhood in the Balkans had a primarily general (meta-personal) and SYMBOLIC connotation, and therefore (although such behaviour may be very indicative), my collocutors needlessly (except maybe out of some personal need) worried and hid their heads and their “sovereign g-strings” in the sand!

Namely, current academic knowledge suggests that imperialist ideology is inseparable from the contribution of the colonisers’ theory of gender superiority. Unfortunately, it becomes equally manifest to the colonised - both women and men... The Crisis of manhood in the Balkans has been an objectively consistent phenomenon (which does not mean that it has been consensually recognised) - undoubtedly caused by the undeniable sociopolitical and sociocultural events that have been shaking and (neo-colonially) re/installing the (until now) firm distribution of power that ever since Engels, let me remind you, has been seen as the BASIC model of exploitation, i.e. of unbalanced, asymmetrical and unjust distribution of the “surplus” of value.

...The systematically encouraged patriarchal mind here has by far more been identified with Foucault’s so called repressive hypothesis and with the “harem fanaticism” about the woman[...], signifying fanaticism about the ever

вената“ (јас би додала и политички „невината“) жена. Според богатата, колективна меморија – тоа му оди во прилог на морничавиот мит за „всиданата жена“... Според толкувањето на Бранка Арсиќ, токму овој парадигматичен наратив ја потврдува експатријацијата на жената /другоста, како фундаментален (симболички) чин во процесот на настанување на една заедница (или градба).

[...]

...Дали би можеле кон тоа исклучување (експатријација) на жената да ја додадеме и сферата на политичкото, особено кога се знае дека токму „сексуалната политика“ (терминот е искован од Кејт Милет и се однесува на политиката на односите меѓу половите) во јавниот простор (дискурс) е – најмалку транспарентниот, исклучително редок и крајно маргинализиран (односно, најпотценет) облик на расправа кај нас?

[...]

Марк Хоркхајмер и Теодор Адорно, коментирајќи ја положбата на жената заклучуваат дека „жената останува немоќна со самиот факт што моќта ѝ пропаѓа само посредувана преку мажот“. Слично на тоа, Едгар Морен смета дека жената, дури и во 20 век, останува да биде „социолошка робинка, која поседува само една моќ во сенка, егзистенцијална моќ на сакана и на мајка“. Според Херман Мејер, жената има уште порадикално исходште меѓу социјалните аутсајдери: „таа е функционално зависна од машкиот стремеж за идентитет.“

[...]

“ready” (and, I should add, politically “virgin”) woman. Considering the rich collective memory - this supports the eery myth of the “built-in woman”... According to Branka Arsic’s interpretation, exactly this paradigmatic narrative confirms the expatriation of woman/otherness as a fundamental (symbolic) act in the creation of a community (or a structure).

[...]

...I ask whether to that exclusion (expatriation) of woman we might add the sphere of the political, particularly when it is plain that exactly “sexual politics” (a term coined by Kate Millet referring to the politics of relationships between sexes) in the public area (discourse) is the least of all transparent, extremely rare and marginalised (i.e. the most underestimated) form of discussion here?

[...]

Max Horkheimer and Theodor Adorno, commenting on the state of woman, conclude that “woman remains frail due to the very fact that her power wastes mediated by man”. Similarly, Edgar Morin believes that woman, even in the 20th century, continues to be a “social slave” that has only one obscured power - the existential power of a beloved being and mother”. According to Herman Mayer, the woman has an even more radical fate among social outsiders: “she is functionally dependant on man’s aspiration for identity”.

[...]

...Гиноцидот (пред сè, симболичкото, но не исклучивото такво) - поништувањето и деградирањето на жените останува „револуција, која и даље тече“. Поткрепена од длабоката хипокризија, што би ја именувала со слоганот: „говори глобално – дејствувај мизогино“.

...Жените, слично на Скитите (од истоимената поема на Александар Блок), како долготрајни социо-историски лузери и немаат што нависитна да загубат (т.е. да зачуваат), останувајќи радикално отворени кон сè повеќе извесниот, дијалошки ризик на промената.

[...]

За крај, ќе спомнам едно интелегентно, инвентивно, мошне духовито четиво, важно за пародичната делимитација на актуелните родови стереотипи ...расказот на Вуди Ален „Лесната жена од Менса“...- [таму] сестраната едукација и продлабочената ерудиција се сметаат за еклатантно родови предуслови – овојпат, на женската еротска пожелност!...Агенцијата за давање ваков вид еротски услуги се гони за престап, според Законот против интелектуална „прељуба“ и „проституција“...колку сме ние овде блиску или далеку од тој „Закон“ против интелектуална прељуба, нека посведочи овој духовит и крајно мизогин графит што ќе го најдете запишан на кејот на Вардар: „сите п.... се исти к..“!

Катерина Колозова

...Genocide (symbolical above all but not exclusively such) - the neutralisation and degradation of women continues to be “an ongoing revolution”. It is backed by profound hypocrisy that can be illustrated with the slogan: “talk globally - act misogynously”.

...Women, like on the Skits (from Alexander Blok’s poem with the same title), like persistent socio-historical losers have nothing left to lose (or preserve), remaining radically open to the ever more certain dialogical risk of the change.

[...]

Finally, I will mention an intelligent, inventive and very witty read of great importance to the parodic delimitation of the current gender stereotypes... Woody Allen’s story “The Whore of Mensa” [...] There, comprehensive learning and great erudition are considered to be essentially gender preconditions - this time for female erotic desirability! ...The agency that provides this sort of services is prosecuted for felony, under the “Intellectual Adultery and Prostitution Act”... Let the witty and utterly misogynous graffiti that you can see on the promenade by the Vardar River attest where we stand in terms of this Intellectual Adultery Act: “All c.... are like one and the same d...”!⁴

⁴ Untranslatable. The pun and the paradox are lost in the translation. In the Macedonian vulgar slang there is an expression “*It’s one and the same dick*” - which means *It’s as broad as it’s long* (i.e. *it’s all the same*). The author quotes a graffiti that can be literally translated as “*All cunts are like one and the same dick*”.

За прашањето на есенцијализмот

(Реакција на „Балканскиот мачо...“ интервју со Ферид Мухиќ објавено во Форум бр. 113)

Форум 114

Најнапред сакам на ценетиот професор и философ Ферид Мухиќ да му се заблагодарам за придонесот кон оваа полемика...[з]атоа што низ покажаната упатеност во тоа што впрочем претставува феминистичка теорија/философија, му даде одреден легитимитет на целокупниот дискурс и на самото прашање на феминизмот...

[...]

Имам впечаток дека некој ригидно ми припишува што морам да разберам како женственост и каква жена морам да бидам/единствено може да се биде (суштината на легловноста, на пример, предложена од Вилиќ, апсолутната дихотомска опозитност, предложена од Мухиќ, меѓу другите прописи на мојот/женскиот полов/родов иденитет). Тажното е што додека другата страна обвинува за агресивност (тука ги вбројувам и констатациите на Ферид Мухиќ и импресиите на господинот Сашо Талевски (*sic!*), воопшто не се прашува дали со своите – класично фрустрирачки – позиции на *проишувачи*, не просветува акт на агесија и самата (таа, друга страна). Затоа што си дозволувам критичка, а со тоа и автономизиращка позиција во поглед на сопствениот субјективитет, идентитетот „жена“, во својата (од Бога?, Природата..?) даденост, ми се доведува во прашање како *автентичен*. (Свесно инсистирам на личниот тон, не сакајќи да си дозволам да зборувам во името на „сите жени“ или „Жената“ како самостојна,

Katerina Kolozova On Essentialism

(Reaction to “The Macho of the Balkans...” - Interview with Ferid Muhic, published in Forum No. 113)

Forum 114

First, I would like to thank the esteemed professor and philosopher Ferid Muhic for his contribution to this polemic... because by demonstrating his knowledge of what feminist theory/philosophy actually represents, he has given certain legitimacy to this entire discourse and to the very issue of feminism...

[...]

I am under the impression that someone is rigidly prescribing what I must understand as femininity and what sort of a woman I must be or what is the only thing that one can be (the essence of snuggerly, for example, that Vilic suggests, and the absolute dichotomous oppositeness, suggested by Muhic, are among the prescriptions regarding my/female sex/gender identity). It is sad that while throwing accusations of aggression - such as Ferid Muhic's conclusions and Mr. Sašo Talevski's impressions (*sic!*) - the other side does not ask itself whether by acting as a *prescriber* (which is a thoroughly frustrating attitude) it perpetrates an act of aggression itself. Because I dare assume a critical and therefore autonomising standpoint in terms of my own subjectivity, my *authentic* identity as “woman” - be it God-given or natural - is being disputed. (I conscientiously insist on this personal note, not wanting to speak for “all women” or for the “Woman” as an independent, almost ontic self-given essence.) This challenge has been enabled exactly

безмалку онтички само-зададена Суштина.) Ова доведување под прашање е, пак, овозможено токму од самата препоставка, поточно, во случајов – убедување, за *даденоста* (на идентитетот).

[...]

Отатко „пост-структуралистичката струја“ во расправата, односно „бранителите на феминизмот“, имплицитно (и прилично дискретно – за ова, благодарам) ги квалификува како „жртви“ на интелектуална помодност и догматизам, вели: „и бидејќи е тоа за нив новост, тие мислат дека тоа е апсолутна вистина, која секој што не ја споделува, треба да се смета за, во најмала рака, неинформиран“.

Моите теориско-философски позиции, кои, инаку, се одликуваат со своевидна ларуеловска дистанца (мислам на Франсоа Ларуел и неговата не-филозофија) во поглед на пост-структурализмот, се такви што *јас* не претпоставувам *посвојување на апсолутни вистини*. Напротив, мојата „философска верба“ е спротивна. Затоа, ваквата квалификација, која не знам врз каква аргументациска поткрепа може да почива (освен врз *импресиите* на професорот), едноставно ме изненадува....

...Мухиќ нуди свое читање на поимот род (gender), според кое овој поим е токму „есенцијализирачки“ или „вонсоцијален“ и „вонкултурен“. Во контекст на теоријата на родот, овој концепт е произведен токму за да се артикулира идејата за половиот идентитет како културен, историски и социјален феномен. Ферид Мухиќ, пак го разбира сосем спротивно. Ама клучното прашање е: што е тоа што тој, овде, го разбира спротивно? Дали е тоа етимолошкиот материјал на зборот (лингвистичкиот феномен „genus“), кој како да

by the very presumption - even conviction - that identity is a fixed disposition.

[...]

After he implicitly (and quite discretely) labelled the “post-structuralist current” in the discussion, i.e. the “vindicators of feminism”, as “victims” of intellectual trendiness and dogmatism, he says: “and because it is something new to them, they believe that it is an absolute truth and those who do not share it should be considered uninformed, at the least.”

My personal theoretical and philosophical views - by the way, characterised by a kind of Laruelian reserve regarding post-structuralism (I refer to François Laruelle and his non-philosophy) - are such that I do not presume *absolute truths exist*. On the contrary, my philosophical “credo” is quite opposite. Therefore, I simply find this qualification surprising, particularly because I cannot devise what it is based on (apart from on the professor’s *impressions*)...

... Muhic offers a personal reading of the term gender, according to which this term is exactly “essentialist” or “meta-social” and “meta-cultural”. In the context of gender theory, this term has been created to articulate precisely the idea of sexual identity as a cultural, historical and social phenomenon. Ferid Muhic, on the other hand,

добива своја осамостоена вонисториска егзистенција (до други зборови, во неговиот аргумент се чини како поимот да постои, некако, по себе)? Или пак, зборува за теориско –филозофскиот концепт на gender, којшто има сопствена историја и методолошки контекст? Ако зборува за второво – а јас само за него и можам да расправам, оти во првата метафизичка можност не верувам – го уверувам дека не постои денес теориски релевантна позиција според која овој концепт се разбира како „вонсоцијален“ и „вонкултурен“. ...

Понатаму, професорот Мухиќ вели: „...едно од главните обвиненија против Н. Вилиќ е обвинението за есенцијализам.“ Бидејќи јас отворено реферирав на есенцијализмот на Вилиќ се чувствувам повикана да објаснам дека не сум го обвинила за есенцијализам, туку за *iproivrevchie*. Имено, Вилиќ се повикуваше на методите на пост-структурализмот и теоријата на перформативност, а тие почиваат токму врз базата на радикална кришика на сведувањето на субјективитетот и идентитетите на една и единствена суштина, што се нарекува постапка на „есенцијализам“. Од друга страна, клучот на расправата на Небојша Вилиќ беше заговарањето на „Вистината“ за суштина на Жената како „дегловно суштество“ (кое постои за да биде пенетрирано...). Инаку, постојат многу феминистички автори, како Irigaray или Kristeva, кои често се етикетираны како „есенцијалисти“, а, пак мене ми се многу блиски по своите позиции. Затоа, и затоа што не верувам во филозофски обвиненија и пресуди, *никогаш не би обвинила за есенцијализам...*

understands it entirely reversely. But the key question is: what is it that he understands reversely? Is it the etymological material of the word (the linguistic phenomenon “genus”), that seems to be getting an acquiring independent meta-historical existence of its own? Or, is he talking about the theoretical and philosophical concept of gender that has its own particular historical and methodological context? If the latter is the case - and it is the only case I can discuss, for I do not believe in the former metaphysical option - I assure him that no theoretically relevant standpoint exists today according to which this concept is understood as “meta-social” or “meta-cultural”...

Further, professor Muhic writes: “...one of the main accusations against N. Vilib is that of essentialism.” Since I openly referred to Mr. Vilib’s essentialism, I feel I should explain that *I accused him not of essentialism but of contradiction*. Namely, Vilib turned to the methods of post-structuralism and the performativity theory, and these are based precisely on the *radical criticism against reducing subjectivity and identities to a single essence*, which is known as a procedure particular to “essentialism”. On the other hand, the key to Nebojša Vilib’s argument was that he deliberated the “Truth about the essence of Woman as ‘a snuggerly being’ that exists to be penetrated...). On the other hand, there are many feminist authors, such as Irigaray or Kristeva, who are oftentimes labelled as “essentialists” but whose views happen to be very close to my own. Therefore, and because I do not believe in philosophical accusations or verdicts, *I would never accuse anyone of essentialism...*

Ферид Мухиќ
Комуникација, информација, култура

(повод: Полемиката за феминизмот
 на страниците на Форум)

Форум 115

Не без видлива алузија на Умберто Еко, и секако, не без многу добри причини за тоа, моето послание до почитуваните Елизабета Шелева и Катерина Колозова, инспирирано од мојот скромн прилог, го насловувам вака. Комуникациската вредност на нивниот ангажман во полемиката околу феминизмот, водена на страниците на Форум, која со право ќе прерасне во еден од антологиските примери за клучните доблести на овој колку научно толку и литературно возбудлив жанр, мерена и со најстроги стандарди е исклучително висока. Тие го пренесоа и она што во комуникацијата е најтешко, но и најдрагоцено да се соопшти: сопствениот афинитет за темата, оној идисинкрзиски квалитет, со кој експозицијата на неутралната фактографија прераснува во говор на конкретни личности. Информативното ниво на нивните прилози е аргументациски образец за релевантна научна дискусија. „Апдејтиран“ максимално, но со усет за континуитет на релевантните дискусии на истата тема. Тие отвораат низа нови аспекти, практично недопредни во нашата публицистика, и така наедно сведочат за својата упатеност, како што го упатуваат заинтересираниот читател во тематската сложеност и богатство на референците на современиот феминизам. Културата на комуницирањето е беспрекорна, со респект за соговорникот, за себе, но и за сериозноста на проблемот, без одвишен компромис во кој и да е од овие полемички сегменти.

Ferid Muhic
Communication, Information, Culture

(On the polemic about feminism on
 the pages of Forum)

Forum 115

Not without obvious allusion to Umberto Eco and, of course, not without many good reasons and inspired by my modest contribution, I have thus entitled my epistle to the distinguished Elizabeta Šeleva and Katerina Kolozova. The communication value of their engagement in the polemics about feminism that took place on the pages of Forum, which will justly grow into an anthological example of the key virtues of this genre - exciting both in academic and literary terms - is extremely great measured even by the strictest of standards. They have conveyed that which in communication is the most difficult: their own affinity for the subject matter, that idiosyncratic quality by which the exposition of neutral facts grows into a conversation of real personages. The informational level of their contributions is an argumentation form of a relevant academic discussion. Ultimately “updated”, but sensitive of the continuity of the relevant discussions on the subject. They open a variety of new aspects practically untouched by our journalism, thus demonstrating their conversance with the matter, just as they guide the interested reader into the thematic complexity and richness of references of modern feminism. The culture of the communication is impeccable, respectful of the collocator, of themselves, but also of the seriousness of the problem, without unnecessary compromises in any of these polemical segments.